

ህዝባዊ ደሞክራሲ

አብ ወወርሒ ዝሕተም ወግዓዊ ልሳን

ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓደጎት ኤርትራ

(ደግሓኤ)

ትሕዝቶ

- **ርእሰ-ዓንቀጽ፡**
- ንክቡር ባህልን ስነ-ምግባርን ናይ ሕብረተ-ሰብና ዝብክልን ዘዕኑን ዘሎ ኣዕናዊ ስርዓት ህግደፍ ቦቃልሲ ነወግድ፡
- **ዓለም ለኻዊ መዓልቲ ስደተኛታትን ስርአት ህግደፍን፡**
- **ናይ ኣንቡብቲ ዓምዲ፡**
 - > መሰረቱ ዘይደልደለ መንደቕ ናሕሱ ከጽልል ተጽቢት ኣይግበረሉን፤
 - > ወግዒ ኣቦይ በረንበራስ ስብሃቱ፤
 - > ክልተ ሕቶታት ኣለዋኒ መልሲ ዝደልዩለን፤

E-mail:- hidemocrasi@yahoo.com

ርእሰ-ዓንቀጽ

**ንክቡር ባህልን ስነ-ምግባርን ናይ ሕብረተ-ሰብና ዝብክልን ዘዕትን ዘሎ፡
አዕናዊ ስርዓት ህግደፍ ብቃልሲ ንወግድ፡**

ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን /ህዝብታት/ ኤርትራ ከም ዝኾኑ ሕብረተ-ሰባት መንፈሳውን ባህላውን ልምዳውን መለለይኦምን መግለጺኦምን ዝኾኑ ዝተፈላለዩ ክብርታት ዝውንኑ ክቡራት ህዝብታት እዮም። ኣብ ህዝብታትና ብሃይማኖታውን ባህላውን ዝግለጹ ህዝብታትና ዝሰረሰሎም መሰረታዊ እምነታት ካብ ቀደም ዝጸንሑን ህሉዋትን ቀጸልትን እዮም። ህዝብታትና ድማ ነም ሃይማኖታውን /መንፈሳውን/ ባህላውን እምነታት እዚኣቶም፡ ምስ ወድዓውን ታሪኻውን ኩነታት ኣሃሚዶም ከም ልዑል መምርሒ ናይ ሂወቶም ወሲዶም የዘውትሩዎምን፡ ካብኣቶም መንፈሳዊ ሓይልን ጥንካረን እናረኸቡ፡ ሓፊሻዊ ማሕበራዊ ሂወቶም ይመርሑን የቐጽሉን እዮም። ምክንያቱ እዚ እምነታትዚ ንዓኣቶም እምነት ካብ ምዃን ሓሊፉ፡ ዕግበትን ነፍሱ-ምትእምማንን ሓቢርካን ተኸባቢርካን ናይ ምንባር ኩነታት ከም እምነትን ሕግን ኮይኑ ስለ ዘገልግሎምን ዝጸብዮምን እዩ።

ባቲ ካልእ ገጽ ድማ፡ ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን /ህዝብታት/ ኤርትራ ከም ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ኣክናውና ዘለዎም ህዝብታት ዝውንኑ መጠን፡ ነናይ ገዛእ ርእሶም ዝተፈላለዩ ክቡራትን ቅቡላት ባህልታትን ልምድታትን ኣለውዎም እዮም። ስለ ዝኾነ ድማ ህዝብታትና ከከም እምነቶም፡ ንሃማኖታዊ እምነቶምን መንፈሳዊ ዕግብቶምን፡ ማሕበራዊ ሂወቶምን ዝምድነኦምን መግለጽን መደልደልን ዝጥቀሙ እዮም። ንዝውንኑዎም ባህላውን ልምዳውን ክብርታቶም ድማ፡ ኣብ ማሕበራዊ ሂወቶም፡ ኣብ መውሰድ /መርዓ፡ ሓዳር/ ኣብ ስራሕን ኣፍራይነትን፡ ኣብ ግዜ ሓጎስን ሓዘንን የዘውትሩዎምን ይጥቀሙሎምን።

ብሓጺሩ ህዝብታትና ንሃማኖታዊ፡ ባህላውን ልምዳውን ረጅሒታት፡ ካብ ንመንፈሳውን ማሕበራውን ባህላውን መጥቀምን መግለጽን ገይሮም ካብ ምጥቃም ሓሊፎም፡ ንማሕበራውን ባህላውን መንነቶም መደልደልን ከም ናይ መንነቶም መግለጽን ክብርን ኮይኑ እዩ ዝውሰድን ዝኸበርን። እዞም ካብ ሃይማኖታዊ እምነታት ጀሚርካ ክሳብ ባህላውን ልምዳውን ረጅሒታት እዚኣቶም፡ ኣብ መንፈሳዊ /ሃይማኖታዊ/ ሂወትን ማሕበራውን ባህላውን መዳያትን ንህዝብታትና ኣብ ማሕበራዊ ኩነታቶም ዝቐርጹ፡ ዝጠቐሙን ዝገልጹን ረጅሒታት እዚኣቶም፡ ኣብዚ ግዜ /ወቕቲ/ዚ ብከምቲ ዝድለ ህዝብታትና ይጥቀሙሎምን ይግልገሉሎምን ደላዊ ኢልና ክንፍትሽን ክንግምግምን እንከለና ግን፡ ብሰንኪ ኣፍራሲ ስርዓት ህግደፍ፡ ኣብ ዓውደ ተግባር ኣይከምቲ ዝድለን ዝኣክልን። ከመይሲ ዓቢ ዕንቅፋታት እናወረደም፡ ኣብ ዓንቀፍቀፋትን ጸገማትን ዝበዝሐ ኩነታት ስለ ዝርከቡ፡ ሕብረተ-ሰብና ብከምቲ ዝድለን ዘዕግብን ይምራሓሎምን ይግልገሉሎምን ናብ ሓድሽ ወለዶ የውርሶምን ኣሎ ክበሃል ዝኣኣል ኣይረከብን። ገለ ገለ ገለጽቲ ነጥብታት ንመጥቃስ ዝኣክል፤

መንግስቲ ህግደፍ ፖለቲካዊ ስልጣን ካብ ዝሓዘላ ግዜ ኣትሒዙ፡ ንህዝብታትና ብኩሉ መዳይ ጨቕኑ ብምሓዝ፡ ንምግዘእም ንክጥዕዎ ክብል ዝተጠቐመሉን ዝጥቀመሉ ዘሎን ማላታት ምስ እንድህሰስ፡ በቀሊሉ ምግንዛብ ይኣኣል እዩ። እዚ ኣኣ ኣመንቲ ህዝብታትና፡ ኣብ ሃይማኖታውን መንፈሳውን መዳይ፡ ብንጽህናን ባህግን ሃማኖታትውን መንፈሳውን እምነቶም ከየስፍሑን ከየደልድሉን፡ ኣብ ሃይማኖታዊ ትካላቶም ብርእዮ ኢዱ ብምትእትታው፡ ንመንፈሳዊ ሕግታትን ኣሰራርሓን ብምጥሓስን ብምርኅስን፡ ናይ ኣመንቲ ሓድነት ንከይድልድል ምዝራግን፡ ሃይማኖታውያን መራሕተን ምሕያር፡ ምእሳር፡ ኣሰርካ ምጥፋእ ወዘተ ዝኣመሰሉ ናይ ዓመጽን በደልን ስጉምቲ ብቀጻሊ ስለዝወሰድ፡ ኣብዚ መዳይዚ ኣመንቲ ናይ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታውን ባህላውን እምነታት ዝኾኑ ህዝብታትና፡ ከቢድ በደላት ይበጽሑም ኣሎ ጥራሕ ዘይኮነስ ናይዚ መንፈሳዊ ሓይልን ንጹህ ኣገልግሎታዊ ክብርኻውን ይትንክፍን ናብ ምህሳስ ገጹ የቐንዕን እዩ ዘሎ።

በቲ ካልእ ገጽ ድማ፡ መንፈሳዊ እምነታት መንፈሳዊ አገልግሎታት ካብ ምሃብ ሓሊፉ ኣብ ባህላዊ መዳይውን ሰባት /ህዝብታትና/ ካብ መንፈሳውን ባህላውን እምነቶም እናተበገሱ፡ ኣብ ስነ-ምግባር /ሞራል/ ኣብ ሰናይ ምግባር፡ ኣብ ሰብአውነትን ካለኣትን ኣብ ምጥቃም ህዝብታትና ቀሊል ዘይኮነ ፈተነታት ብኣረሚናዊ ስርዓት ህግደፍ እናኣጋጠሞም መጺኡን ገና ዝገጥሞም ዘሎን እዩ። እዚ ማለት ህዝብታትና ከካብ ዝኣምንሉ ሃይማኖታዊ እምነታትን መምርሒኡን እናተበገሱ፡ ኣብ ባህልታቶም፡ ኣመንዝራነት፡ ኣመጽን ዘይናትካ ምድላይን ስርቅን ራስያን፡ ናይ ስራሕ ፍቕርን ተሓባቢርካ ናይ ምስራሕን ምጥቃምን ባህሊ፡ ተአማሚንካን ተሓባቢርካን ናይ ምንባር ልምድን፡ ሕድሕድ ናይ ምክብባር ባህልን ወዘተ ዝኣመሰሉ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታውን ባህላውን ክብርታት ዝውንኑ እኳ እንተኾኑ፡ ኣብዚ መዳይ እዚ በዚ ኣፍራሲ ዝኾነ ስርዓትዚ ዝወርዶም ዘሎ በደላትን ዕንቅፋታትን ብጣዕሚ ብዙሓትን ከበድትን ኣተሓሳስብትን እዮም። ገለ ካብኣቶም ብኣብነት ንምጥቃስ ዝኣክል፤

- ህዝብታትና ሃይማኖታውን ባህላውን ክብርታቶም ብምልኣት ከየዘውትሩን ከይዕቅቡን፡ ናብ ተረካቢ ወለዶ ብግቡእን ምልኣትን ከየማሓላልፉን፡ ህግደፍ ኣብዞም ኣገደስቲ እምነታትን ክብርታትን እዚኣቶም ዘካዶም ኢድ-ምትእትታውን ኣብ ኩሉ ንጥፈታቶም ምትዕንቓፍን ምርኻስን ህልውን ቀጻልን ምኻኑ።

-ንመንእሰያት ወለዶ ናይ ህዝብታቶም ሃይማኖታውን ባህላውን እምነታት ብግቡእን ብምልኣትን ከይፈልጡ፡ ከየዘውትሩ፡ ከይወርሱን ከይዕቅቡን፡ ኣብ ቤት-ትምህርትታት፡ መዓሰከር ታዕሊም ሳዋን ኣብ ግዱድ ባርነታዊ ኣገልግሎታትን ኣብ ዝተፈላለዩ ኮለጃትን ካለኣት መዳያትን፡ ዝፈጥረሎም ተጽዕኖን በደላትን፡ መጽሓፍ ቅዱስ ይኹን ቁርኣን ከየንብቡን ከይሕዙን፡ ብዛዕባ እምነታቶም ኣመልኪቶም ናይ ኣምልኽ ግቡኣትን ምስጋናን ከይፍጽሙን ከይጽልዩን ዝገብረሎም እገዳን ምቕጻዕትን ክሳብ ነቶም ቅዱሳን መጻሕፍቲ ምርኻስ፡ ምቕዳድን ምንዳድን ኣኪብካ ምስዋርን ዝበጽሕ ኣረሚናዊ በደላት ህልውን ቀጻልን እዩ።

-ህግደፍ ብስም ሃገርን ሃገርነትን ዝብል ምስምስ፡ ንመንእሰያትና ዝተፈላለዩ ናይ ህዝብታትና ባህልታትን ልምድታትን ክትላለዩን ሃገርኩም ክትፈልጡን ብዝብል ሓንፋጺ መደብ፡ ናይ ህዝቦም /ብሄራቶም/ ቋንቋ፡ ባህልን ሕሊፍ ታሪኽን ብግቡእ ከይፈልጡን ከይጥቀሙን ከይዕቅቡን ተጽዕኖ ብምፍጣር፡ ናብቲ ናይ ጉድላዊ መንግስታዊ ናይ ባርነት መደባት ጥራሕ ከተኩሩ ብምግዳድ፡ ሓደስትን ወረስትን ወሎዶታትና፡ ናይ ህዝቦም /ብሄራም/ ቋንቋን ባህልን መንነትን ካለኣት ክብርታትን ንከይፈልጡ ብምዕንቓፍ፡ ናይ መንነት ምድውዋስ መንፈስን ተረድኦን ክሓድሮም ብቐጻሊ ይሰርሕ ኣሎ እዩ። ስለ ዝኾነ መንእሰያትና ኩሉ-መዳያዊ ክብርታት ናይ ህዝቦም ኣነጻሮም ከይፈልጡ፡ ከየማዕብሉን ከይወርሱን፡ ሓደጋ ናይ ባህልን ልምድን ብወዛ /ሕንፈጻ/ ከንጸላልዎምን ዘይተለመዱን ዘይቅቡላትን ድቃልያ ባህልታት ክቀላቐሉን ክተኣታተዉን ኣብ ምግባር እዩ ዝርከብ ዘሎ።

- ኣብ ባህላዊ ምዳይ፡ ህዝብታትና ቅድም ክብል ንዝሓዘዎን ዘማዕበልዎን፡ ምስ ዘሕልፍዎ ዘለዉ ወድዓውን ታሪኻውን ኩነታት ኣዛሚዶም ከይጥቀሙሉን ከየማዕብሉዎን፡ ንተቐባሊ ሕድሪ ዝኾነ ሓድሽ ወለዶ ከየማሓላልፍዎን፡ ዝተዘርገን ዘይተአማመንን ስድራ-ቤታትን ሕብረተ-ሰብን ንክህሉ ህግደፍ ዓለሙ ብዘሰርሖ ዘሎ ጸረ ባህልን ልምድን ክብርታት ናይ ሕብረተ-ሰብና ናብ ኣተሓሳስብን ሓደገኛን ኩነታት ከሳጣሕ ይገብር ኣሎ። ከም ውጽኢት ናይዚ ዘራጊ ተግባራትዚ ድማ ኣብ ባህልታትና ዝረኣ ዘሎ ዝተሃናፈጸን ዝተዘርገን ንህዝብታትና ዘይመስልን ዘይገልጽን ፍጮ ዝኾነ ባህልታት ኣብ ሓድሽ ወለዶና ክተኣታቶን ክልመድን ይረኣ ኣሎ። ስለዝኾነ ኣብ ባህላዊ መዳይ ዝረኣዩ ዘለዉ ባህላውን ስነ-ኣእምራውን መንጽብረቕታታት ምስ ቅቡልን ክቡርን ናይ ዝተፈላለዩ ህዝብታትና /ብሄራትና/ ባህልታትን ልምድታትን ምስናይ እናሰኣነ ዘይተቐደወ ኩነታት እናተንጸባረቐ፡ ነቲ ህግደፍ ክፈጥሮ ዝሓልሞ ዘሎ ዝተሓናፈጸን ሓበጀረዋይ ሕብረተ-ሰብን ባህልን ልምድን ዘንጸባርቕ ኣሉታዊ ተርእዮ እዩ ብጭቡጥ ዘንጸባርቕን ዘኣንፍትን ዘሎ።

- ኣብ ስነ-ምግባርን ምትእምማንን መዳይ፡ ብመንፈሳዊ ይኹን ባህላውን መዳይ፡ ህግደፍ ንህዝብታትና ጨፍሊቕ ንምግዘጸም መታን ክምችዎ፡ ነፍሱ-ወከፍ ስድራ-ቤታት ኤርትራ ከይተአማመናን ከይከባበራን ዝተፈላለዩ ፈላጊይቲ ውደባታት ብምጥቃም፡ ውሽጣዊ ሓድነተን ብምዝራግ፡ ምትእምማንን ምክብባርን ዝበሃሉ

ክቡራት ረጅሐታትን ክብርታትን፣ ካብ ስድራ-ቤታት ሓሊፉ ብደረጃ ሕብረተ-ሰብውን ከይህሉን ከይስራሓሉን ከይዕቀብን፣ ብጽቡቕ መዳዩ ናብ ሓድሽ ወራሲ ወለዶ ከይመሓላፉን፣ ብኣንጻሩ ዘይምትእምማንን ዘይምክብባርን እናሳዕረረ ክኸይድ ዝገብር ኣፍራሲ ተግባራት እዩ ዘካይድ ዘሎ ኣረሜናዊ ስርዓት ህግደፍ።

- ህዝብታትና ኣብ ስነ-ምግባራዊ መዳይ ንኣመንዝራነት፣ ስርቅን ሓሶትን ጉቦን-ብላዕን ብሓሶት ምምስካርን ወዘተ ዝጽዮፍን ዝከላኸልን ክቡር ባህሎም፣ ህግደፍ ዝብክልን ዘህስስን ዝተፈላለዩ ተግባራት እናኣካየደ፣ ሕብረተ-ሰብና ስርቅን ምትላልን ሓሶትን ብልሽውናን ናይ ምጽያፍን ምክልኻልን ዓቕሙን ልምዱን ክዳኸምን፣ ጽቡቕ ስነ-ምግባር ዘለዎ ወለዶ ክምልምልን ከውርስን ንክይክእል፣ ጉጅለ ህግደፍ ኣብዚ ወቕቲዚ ኣብ ሕብረተ-ሰብና ስርቅን ሓሶትን ምክሕሓድን ብዕልግናን ስእነትን ድኸነትን ዝሙትን ወዘተ ብኣሰካፊ መልክዑ ከስፋሕፍሕ ዕድል ረኺቡ ንህዝብታትና ዘጸግምን ዘሳቕን ዘሎ ኣሻቓሊ ተርእዮ እዩ። እዚ ጥራሕ ዘይኮነ፣ ህግደፍ፣ ፖለቲካዊ ኣፍልጦን ህዝባዊ ወገንነትን ዘይብሉ፣ ሃይማኖታውን ባህላውን እምነታትን ልምድታትን ናይ ሕብረተ-ሰብ ዘይፈልጥን ዘዮኸብርን ደርቢ-ኣልባ /ወዲኒ/ ዝኾነ መንእሰይ ብምፍግር ክጥቀም ዝሓዞ ርኽብ መደባት ንምዕዋት ክብል፣ መንእሰይ ናይ ምብካል ንጥፊታቱ መሊኡ ክዕወተሉ ዝኸኣለ እኳ እንተዘይኮነ፣ ሎሚ ኣብ መንእሰያትና ዝርእ ዘሎ ናይ መስተ ዝንባለን ዝውታረን ናይ ፖለቲካ ምጽላእን ዘይምስታፍን ካለኣትን ብጽሞና ክረኣ እንከሎ፣ ኣብ ዘተሓሳስብ ደረጃ እዩ ዝርከብ ዘሎ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ኣንፈቱ ብኣጋ መዕገቲ እንተዘይረኺቡ ብጣዕሚ ዘሰክፍን ኅዳእን እዩ ዝኸውን።

ጉጅለ ህግደፍ ኣብ ልዕሊ ሃይማኖታውን ባህላውን እምነታትን ልምድታትን፣ ዝተፈላለዩ ናይ ስነ-ምግባር ኣተሓሳስባታትን መሰላትን ናይ ብሄራትና /ህዝብታትና/ ዘካይዶ ዘሎ ዝርገት፣ ብከላን ዕንወትን ደሚርካ ብጥንቃቄ ክረኣ እንከሎ፣ ህግደፍ እንተኮይንሉ /እንተሰሊጡ/ ኣይኮነሉን ኣይሰልጦን ዳኣምበር፣ንህዝብታት ኤርትራ ኩሎም ክብርታቶም ብምዕናው፣ ሓደን ዝተሓናፈጸን ብዙሕነት ናይ ቋንቋ ባህልን ልምድን መንነትን ታሪኽን ዘይብሉ ሓደ ህዝቢ ክህነጽ ብምግባር ልክዕ ከምቶም ጨፍለቕትን ኣዕነውትን ደርባውያን መሓዙቱ ዝኾኑ ናይ ኣልባንያ መራሒ ዝነበረ ኣንዋር ሆጀን ናይ ካምቦዲያ መራሒ ዝነበረ ፓልፖትን ዝፍተንዎ ባዕላዊ ኣዕናዊ ፈተነ፣ ንህዝብታትና ብኩሉ መዳዮም ብምሕንፋጽ ኣስተርሕዩ /ቀሲኑ/ ንምግዘእም ዝዓለመ ባዕላዊ መኻን ሕልሚ እዩ ዘካይድ ዘሎ።

እዚ ብህግደፍ ናብ ልዕሊ ናይ ህዝብታትና ኩሉ-መዳያዊ መግለጺ መንነታትን ክብርታትን ዝካየድ ዘሎ ናይ ብክልናን ዕንወትን መደባት፣ ናብ ዝኸፍኣ ደረጃኡ ከይበጽሖ እንከሎ ብቃልሲ ክብርዕንን ክውገድን እንተዘይተኻኢሉ፣ ህዝብታትና ናይ መንነቶም ክብርታት ብምስኣን፣ ናብ ዓቢ ናይ መንነት ቅልውላው ብምስጣሕ፣ መፍቶ ገዛእን ኣብራሰን ኣረሜናዊ ስርዓት ህግደፍን ካለኣት መሰልቱን ኮይኖም እዮም ዝተርፉ። ስለዚ ህግደፍ ጸረ-ህዝብን ጸረ ደሞክራሲን /ጸላኢ/ እዩ ክበሃል ከሎ ብተራ ትርጉም ጨቋኒ ስለ ዝኾነ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ እንታይዳኣ ንበካልን ኣዕናውን ድሌቱን ጠቕሙን ክብል ንሕብረተ-ሰብ ካብ ምጭቋንን ምምዝማዝን ሓሊፉ፣ ክሳብ ሕብረተ-ሰብና ብኩሉ መዳዩ ክፈርስን ክበታተንን ዝገብር ባህረን ዕላማን ስለ ዘለዎ፣ ነዚ ናይ ብከላን ምርኻስን ሕንፈጽን ኣዕናዊ ዕማማት እዚ ክዉን ክገብር ኣብ ምርብራብ ይርከብ ብምህላውኡን እዩ።

ስለ ዝኾነ ብሄራትን ብሄራሰባትናን /ህዝብታትና/ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰሎም ተረጋጊጹሎም ቋንቋኦምን ባህሎምን ክጥቀሙሎምን ክዕቅቡዎምን ናብ ተካኢ ወለዶ ብምልኣት ከሰጋገርዎምን ከውርሱዎምን እንተዳኣ ኮይኖም፣ ኣብ ሃገርም ዝተማለኣ ሰላምን ምርግጋእን ደሞክራሲን ረኺቦም፣ ኣልሚያም ንነብሶምን ሃገርምን ከዕብዩን ናብ ዝለዓለ ደረጃ ምዕባለ ብምብጻሕ ሂወቶም ብተሃማዲ ሰላምን ቅሳነትን ክመርሑ ክበቕዑን፣ ኣብ ኩሉ መስርሕ ሂወቶም ዝተፈላለዩ ዕንቅፋታት ዝፈጥረሎም ዘሎ ናይ ብከላ፣ ምርኻስን ዕንወትን ጠንቂ ዝኾነ ስርዓት ህግደፍ፣ ንኩሉ-መዳያዊ ድልየታቱ /ጥሙሓቱ/ ብምርዓን ምስ ኩሉ እከይ ባህሩን ኣዕናዊ ኣተሓሳስቡን ኣብረሰቲ መሓውራቱን፣ ብህዝባዊ ሓርነታዊ ቃልስና ምስዓሩን ምውጋዱን፣ ኣብ መቐብሩ /ቦትኡ/ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መንግስቲ ክንምስርት ምስ እንኸእል ጥራሕ እዩ።

ስለዚህ ኩላትና ተቃዋሚ አካላት ካብ በበይንና ኮይና ዘይኣድማዒ ቃልሲ ምክያድ ድሒንና፡ ዘለና ጭቡጥ ተቃላባይ ዓቕምታትና አወሃሂድናን አዋዲድናን፡ ነዚ ንክቡራት እምነታትን ባህልታትን ክብረታትን ናይ ሕብረተ-ሰብና ዝብክልን ዘዕኑን ዘሎ ሓባራዊ ጸላኢ አረሚናዊ ስርዓት ህግደፍን ንሓንሳብን ንሓዋሩን ንምውጋድን ህዝብን ሃገርን ንምድሓንን ደሞክራሲያዊ ለውጢ ንምርግጋጽን ሓቢርናን ተደጋጊፍናን ንቃለስ።

ዓለምለኸዊ መዓልቲ ስደተኛታትን ስርዓት ህግደፍን፤

ዓለም ለኸዊ መዓልቲ ስደተኛታት ዓመት ዓመት 18 ታሕሳስ እትብዕል ኮይና፡ ሎሚ ዓመት 2019'ውን ብዓለም ደረጃ ብሕቡራት መንግስታት ተጸዋዒ ጉዳይ ስደተኛታትን ብቡዝሓት ሃገራትን ተዘኪራ ውዒላ። አብዚ ዓመትዚ ብዓለም ደረጃ ካብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ብዝተኸበቱ ኩናትን ውሽጣዊ ግርጭታትን ስደተኛ ብዕጽፊ ወሲኹ፤ አብ ሕብረት-ሰብ ዓለም ከቢድ ጸገም ከም ዝፈጠረ ውዱብ ሕቡራት መንግስታት ገለጹ። ካብ ብኩናት ዝተሓመሰት ሃገራት-ሱርያ 5 ሚልዮን ከም ዝተሰደዱ'ው ጸብጺቡ። ብብዝሒ ስደተኛታት ዙፋኖታትን ህግደፍን ሃገራት ካኣ፡ ቱርኪ፡ ሊባኖስ፡ ሊብያ ኢትዮጵያ ምዃኑ'ውን ብኣብነት ጠቐሱ። ብፍላይ አብ ሊብያ ብሰንኪ ዘጋጥም ዘሎ ኩናት ሕድሕድ ኤርትራውያን ዝርከቡዎም ብርክት ዝበሉ ስደተኛታት ብባሕሪ ገይሮም ናብ ኤውሮጳ ክሰግሩ አብቲ ሃገር ናይ ሞትን መቐራሰፊትን አብ ቤት-ማእሰርቲ ተዳጉኖም ብጥሜትን ዓጸቦን ምስቃይ ከምኡ'ውን ብኦጋሪ-ሰብን ግብረ-ሽበራውያን ሓይልታትን ዘጋጥሞም ዘሎ ሓደጋታት ብምረት ገለጸሞ። ከም እስራኤል ዝአመሰላ ሃገራት ካኣ ምስ ገለ ሃገራት አፍሪቃ ናብ ሱዳንን ብምስምማዕ ንኤርትራውያን ናብኡ ከንዓዕዘዎም ምዃኖም ገለጸም ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ድሮ ቀዳማይ እግሪ ናብ ናብ ናብን ዓመጺም ከም ዘለዉ ሓቢሮም። እዚ ዕለትዚ ብዓለም ደረጃ ስደተኛታት ዘጋጥሞም ዘሎ ናይ ሓሳራ-መከራ ሂወት ብምዝካር፡ ሕብረተ-ሰብ ዓለም ጸገማቶም አብ ምፍታሕ ክተሓባበር ናይ ስደተኛ ሰብአውን ደሞክራሲውን መሰሎም ክኸበረሎምን ብምምሕጻንዮ ተዘኪሩ ክውዕል ዝተገብረ።

ኤርትራ ሓንቲ ካብተን ሃገራት ዓለም ብቐጸሊ ዋሕዚ ስደት ትሳቐ ሃገር ምዃና ብዙሓት ተንተንቲ መዓልቲ ስደተኛታት ምክንያት ብምግባር ገለጸም። አብ ከባቢ 6 ዓመታት 400 ሽሕ ዝኾኑ ካብ ኤርትራ ከም ዝተሰዱ ንወርሒ ካኣ ካብ 5-6 ሽሕ ብቐጸሊ ይሰደዱ ምህላዎም፡ ካብቶም ልዕሊ 10 ሽሕ አብ ባሕሪ ዝጠሓሉ እቶም ዝበዝሑ ኤርትራውያን ምዃኖም፡ ናይ ላምቡዱዛ ህልቂት ብምዝካር'ውን ሕብረት አፍሪቃ እዛ ንዓለም ዘሰደመመት ጸላም ናይ ብርሰት ዕለት እዚኣ፡ መዓልቲ ስደተኛታት አፍሪቃ ክትከውን አብቲ ግዜ'ቲ ከም ዝወሰነውን ብዙሓት ጠሃፍቲ ገለጸም።

አብ ታሪኽ ምዕባለ ሕብረተ-ሰብ ኤርትራ ስደት ከም ተርእዮ በቀንዱ ከም ውጽኢት ዘስከሕክሕ ጭቆና ናይ ተኸታተልቲ ባዕዳውያን ገዛእቲ፡ ድሕሪ ነጻነት ካኣ ጨቋኒ ብዘቤታዊ መግዛእቲ ስርዓት ህግደፍ ሕሰመ-መከራ ክበጽሕ ዝጸንሐን ዘሎን ኮይኑ፡ አብዚ ወቕቲ እዚ ናብ ዝኸፍአ ናሕ ብርሰት ጥርዙ በጺሑ ይርከብ። አብ ታሪኽ ባዕዳዊ መግዛእቲ ስርዓት ሃይለስላሴን ደርግን “ኤርትራ መሬታምበር ህዝባ አየድልዮናን እዩ” ብዝብል አረሚናዊ ስጉምቲ ህዝብና ብመሬትን ባሕርን ብአየርን አብ ህይወቱን ጥሪቱን ብጃምላ አብ ገጠራትን ከተማታትን ክሳብ አብ መሳገድን አብያተ-ክርስቲያናትን ከይተረፈ ብጥይትን ብሓውን ከቃጽልን፡ ክበርሰን ኮይኑ እዩ። በዚ ካኣ ብብዝሒ ካብ ገጠራት ቆልዓ-ሰበይትን ሽማግሌታትን ከይተረፈ ብ1966-67 ከምኡ'ውን ብ1974-75 ዓ.ም ብብዝሒ ካብ ከተማታት ናብ ኅረቤትና ሃገር ሱዳን ዝተሰደሉ ከም ሓደ ዝዓበዩ ናይ ፍልሰት ክስትት ኮይኑ ዝተመዝገበ ታሪኽ እዩ።

አብቲ ናይ 30 ዓመታት አንጻር ገዛእቲ ደርብታት ኢትዮጵያ አብ ዝተኸየደ ናይ መኸተን ቃልስን ሓርበኛዊ ብርታዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ ልዕሊ ፍርቂ ሚልዮን ዝተሰደሉ እቲ ዝበዝሐ ካብኡ ናብ መደበራት ስደተኛታት ሱዳን ክጣዩሽ ዝተገብረ ይኹን ዳኣምበር፡ ኤርትራዊ ናይ ስደተኛ መሰሉ ከምቲ ዝግባእ

ዝተሓለወሉ ብዘይምንባሩ ኣብቲ መዓስከራት፡ ዓቕሙ ዘፍቅደሉ ባዕሉ ኣብ ናይ ጉልበት ስራሕ ይኹን ሕርሻን፡ መንግስት ናጻሽቱ ናይ ሸቕጣሸቕጥን ተዋፊሩ ዕለታዊ ናብርኡ ክመርሕ ዝተገደደን ብዙሕ ዝተጎላቐለ ወቕቲ እዩ ነይሩ። ድሕሪ ነጻነት ካል እቲ ስደተኛ ኣብ ሃገሩ ተመሊሱ ሂወቱ ክመርሕ ልዑል ባህጊኳ እንተነበሮ፡ ንባህሪ ቀንጻሊ ስርዓት ህግደፍ ብምርዳእ ክምለስ ዘይመረጸ ብብዝሒ ኣብ ዘዘነበሮ ዝተረፈ ገለውን ዜግነት ናይ ሱዳን ክወስድ ዝተገደደ እዩ ነይሩ። እቲ ዝርካቡ ዝተመለሰ ስደተኛ ካል ብኣስገዳድ፡ ኣብቲ ስርዓት ኣብ ዝመደበሉ ናይ ሰፊራ ቦታ ክሰፍር ዳኣምበር፡ ብምርጫኡ ኣብ ዝመረጸ ክጣዩሽ ብዘይምኽኣሉ እዚ መደብዚ ከምቲ ትጽቢት ዝገበሮ ስለ ዘይገጠሞ፡ ናብ ዳግማይ ስደት እናተንጠባጠቡ ዝተመለሱውን ውሑዳት ኣይኮኑን። ኣብ ዓዲ ዝጸንሐ ህዝብና ምስ ስርዓት ህግደፍ ብሰላም ክነብር ስለ ዘይከኣለ መዓልቲ መዓልቲ ናብ ስደት እናምረሐ እነከሎ፡ እቲ ኣብ ስደት ዝጸንሐ ህዝብና ኣብ ሃገሩ ተመሊሱ ምስ ስድራቤቱ ብሰላም ክነብርን ተረጋጊኡ ህይወቱ ክመርሕን ትጽቢት ትገብረሉ ኣይኮነን። ህዝብና ኣብ ሃገሩ መዓልቲ-መዓልቲ ደቂ በሓይሊ እናተመንጠልዎን ኣብ ግዱድ ዕስክርናን ጊላዊ ስራሓትን እናተዋፈረን እናተበዘበዘን፡ ካብ ማእቶትን ትምህርትን፡ ማሕበራዊ ሂወት ካብ ምምራሕ ተነጹሉ ኣቲ ስርዓት ኣብ ዘዝኣጎዶ ኩናት ተገዲዱ ክጥበስን ክመወትን ክስንክልንጻኒሑን ኣሎን።

ከምኡውን ናይ ግዜ ገደብ ብዘይብሉ ምሉእ ዕድሚኡ ነቲ ስርዓት ከገልግልን ኣብ ካምቦታት ጀሆ ክተሓዝን ኣብ ዝተገደደሉ ታሪኽ፤ እታ ዝሓዛ እንኮ ምርጫ ምስ ኩሉ ከጋጥምዎ ዝኸኣሉ ከበድቲ ሓደጋታት ካብ ቀንጻሊ ሸርሕታት ስርዓት ህግደፍ ከምልጥ ኣብ ምድረ-ብዳን ባሕርን ዘጋጥሞ ሽግራት ጥሒሱ ናብ ሰላም ዝረኸበሉ ምዕራባዊ ዓለምን ሃገረ እስራኤልን ክስደድን ህይወቱ ክመርሕን ኣብ ዝገብሮ ናይ ክብ ወይ ግብ ጉዕዞ ክንደይ ዝተፈላለዩ ክሳብ ሂወቱ ምስኣን ሓደጋታት ከጋጠምዎ ከም ዝጸንሑን ዝለወን ናይ ኣደባባይ ምስጢር እዩ።

ናይዚ ናይ ስደት ሕሰሙ-መከራ ሂወት እዚ ጠንቁ ስርዓት ህግደፍ ባዕሉ ስለ ዝኾነ፡ ዓመት ዓመት ኣብ ዝባዓል ዓለም-ለኻዊ መዓልቲ ስደተኛታት ነዛ ዕልት እዚኣ ዘኪሩ ከብዕል ይኸእል እዩ ኢልካ ዝሕሰብ ኣይኮነን። ኣብ ላምፓዱዛ ዝሃለቐ ዜጋታትና ይኹኑ ቅድሚኡምን ድሕሪኡምን ዝጣሃሉ ስደተኛታት ኣከራኛም ምስ ስድራ-ቤቶምን ፈተውቶምን ደቁ-ዓደምን ኣብ መሬት ሃገሮም ንቡር ሓመድ-ኣዳም ከይለብሱ ስርዓት-ህግደፍ ዝተጻረሮን መስዋዕቶም ዘናሸወን ጨካን በላዕ-ሰብ ኣረጫናዊ ስርዓት ዳኣምበር ከም ፍጡር ርሕራሐ ከሕድርን ብሰብኣውነት ክደናገጽ ይኸእልዩ ኢልካ ዝሕሰብ ኣይጸሐን የሎንውን።

ብዛዕባ ስደተኛታት ዝምልከት መለኸቲ ስርዓታት ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ካል ፍጹም ገባቲ ቶታሊታርያዊ /መላኽ/ ስርዓት ህግደፍ ጉዳዩ ከም ዘይኮነ፡ እቶም ዝሰደዱውን ብጠንቁ ዘይኮነስ ብጎስጎስ ናይ ምዕራባውያን መንግስታትን ናይ ጎረባብቲ ሃገራትን ምዃኑ ክገልጽ ዝጸንሐ ስለ ዝኾነ ንጠንቁ ናይ ስደት ዝኾነ ጸገማት ከመዓራሪ /ክፍውስ/ ይኸእልዩ ኢልካ እትጽብዩ ኣይኮነን። ስለ ዝኾነ ካል ኣብዚ ግዜዚ እቲ ዘገርም ንህዝቢ ኤርትራ ዝብትን ዘሎ ናይ ስርዓት ህግደፍ መዕነዊ ፖሊሲ ጥራሕ ዘይኮነስ እቶም ቅድሚ ሕጂ ስደተኛታት ዝቐበሉ ዝጸንሑ ምዕራባውያን ሃገራት ምስ ብዝሒ ዋሕዚ ናይ ስደት ኣብ ሃገሮም ብፍላይ ብድሑር ዘርኣዊ ኣታሓሳስታት ዝተበከሉ ናይ የማንን ህዝቦኛ ኣረኣጺያታትን ኣብ ሃገሮም እናሳዕረሩ ኣብቲ ስርዓታት ገለ ናብ ስልጣን መሕሪህ ዝኾኖም ቦታታት እንዳተጸኑ ኣብ ዝመጸሉ ዝፈጥርዎ ተጽዕኖታት፡ ስደተኛታ ናይ ምቕባል ድሌታት ናይ ምሕጻርን መኸልካልን እናዓበዩ መጸኡ ማህላዉ ምርዳእ የድሊ።

ካብዚ ተበጊሰን እተን ሃገራት ስደተኛታት ዝውሕዙለን ከባቢታት ገንዘባዊ ደገፍ እናገበርካ ኣብ ዓደም ይኹን ኣብተን ዝሰደዱለን ጎረቤት ሃገራት ስራሕ ረኺቦም ዝነበሩሉ እንተገይርና ክዕገቱ ይኸእሉ እዩም ብዝብል ንምትግባሩ ክብሉ ከም ኤርትራን ጎረባብቲ ሃገራትን፡ ገንዘባዊ ደገፍት ብምግባር ኣብ ምምዕባል ትሕተ-ቅርጻ ይኹን ፋብሪካታት /ኢንዱስትሪታት/ ናይዘን ሃገራት እናደገፍካ ኣብኡ እናሰርሑ ይኹን ዝተወሰነ መጣየሺ ገንዘብ ሂሳብ ብእኡ ናብርኡም ክመርሑ ምግባር ዝብል ከም መደብ ተታሒዞ ክስራሓሉ ይበጋገስ ምህላዉ እዩ። እዚ መደብ እዚ ኣብ ኤርትራ ምስ ባህ ገባቲ ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ክሳዕ ክንደይ ይሰርሕ ዝብል ብእምነትና ትርጉም ዘይብሉ እዩ ንብል።

መጀመርያ አብ ኤርትራ ንስደት ጠንቂ ዝኾኑ ናይ ቁጠባ ሕቶ ዘይኮነስ፡ ፖለቲካዊ ሕቶ እዩ። ኤርትራዊ ዜጋ ካብ ሃገሩ ክስደድ ዘገድድዎ ዘለዉ መዕነውቲ ፖሊሲታት ናይቲ ስርዓት ክመዓራረዩ፡ ናይ ሃገራዊ አገልግሎት ይኹኑ ብዘይገደብ ከም ጊላ አብ ወፈርታት ናይቲ ገባቲ ስርዓት ዝዋፈሩ ዜጋታት፡ ናብ ንቡር ሂወቶም ክምለሱ፡ ገባቲ መዕነዊ ቁጠባዊ ፖሊሲ ክመዓራረ፡ ናይ ነጻ-ዕዳጋ ፖሊሲ ክተኣታቶ፡ ናይ ሕልናን ፖለቲካውን እሱራት ክፍትሑ፡ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰላት ናይ ዜጋታትን ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን /ህዝብታትን/ ክረጋገጽ ምግባር፡ ኮታስ ብሕገ-መንግስቲ /ቅዋም/ ዝሰርሕ /ዝምራሕ/ ስርዓት ክህሉ ወዘተ አብ ዘይተረጋገጸሉ፡ ብሚልዮናት ገንዘብ ንስርዓት ህግደፍ ሂሳብ ዋሕዚ ስደት ካብ ኤርትራ ክዕገት ይኸእልዮ ኢልካ ዘይሕሰብ እዩ። ብሓጺሩ እዚ መዕነዊ መደብዚ ውጽኢት ዘይብሉ ወንጮ እንተገልበጥካዮ ወንጮ እዩ ዝኸውን።

ስርዓት ህግደፍ አሽንኳይዶ ካብ ምዕራዊ ዓለም ስደተኛታት ናብ ሃገራቶም ከይውሕዙ ክግግተሎም ተባሂሉ ዝዋሃብ ገንዘብ ነቲ መንእሰይ ወለዶ ከጣይሽ ይኹን፡ አብ ዝተፈላለዩ ናይ ወፍሪ ጽላታት ናይ ሕርሻ ይኹን ናይ ኢንዱስትሪ፡ ናይ ንግዲ ተዋፊሩ ዕለታዊ ናብርኡ ክመርሕውን እንተኾነ ዘይፍቀድ እዩ። እቲ ብስም ናይ ኤርትራን ኢትዮጵያን ናይ ሰላም ስምምዕ ተባሂሉ ንክልቲኡ ሃገራት ብናይ መንግስታዊ ምድሪ ብደባት ዘራኹብ መስመር ክጽገን ተባሂሉ ዝወሃብ ገንዘብውን እንተኾነ፡ ብወፍሪ ዋርሳይ-ይካአሎ ሃገራዊ አገልግሎት ብነጻ ጉልበት ናይ ሰራዊት ተጠቐሙ እዩ ክሰርሖ ዝጸንሖን ዘሎንምበር ናይዞም ሃገራውያን እዚአቶም ዋጋ ጸግረሃጸም ግቡእ ክፍሊት ሂቡ ኣይኮነን ክሰርሖም ጸኒሑን ዘሎን።

ስርዓት ህግደፍ እዚ ነጻ-ጉልበት ናይ ምምዝማዝ ባህሪዚ ሕጂ ዘተኣታትዎ ዘሎ መደብ ዘይኮነስ፡ ከም ስርዓት ብሓይሊ አብ ኮረቻ ስልጣን ካብ ዝድይብ ግዜ አትሒዙ አብ መንግስታዊ ትካላት ጥራሕ ዘይኮነስ፡ አብ ናይ ግሊ ትካላት መሻርኹቱን ሰብ-ርእሱ-ማልውን እንተኾነ ነጻ ጉልበት ሃገራዊ አገልግሎት ክጥቀም ዝጸንሖን ዘሎን፡ ካብቲ ገባቲ ቁጠባዊ ፖሊሲኡ ዝምንጩ ንህዝቢ ኤርትራ ኣጥሚኻን ኣድኪኻን ኣደንቀኻን ምሓዙ ዝብል ከም ባህሊ ዘተኣታተዎ እዩ።

በዚ ግፍያዊ ስነ-አእምሮዊ ኩናት እዚገይሩ፡ እቲ ሃገራዊ ሽቕጥቆጥ ኢሉ ከም ኣቕሓ አብ ዘዘቐመጠ ክቕመጥ ዝገብር ድሑር ናይ ምዝመዛ ስርአተ-ምሕደራ እዩ። ከምዚ ዓይነት ተፎጥሮ ዘለዎ ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ አብ ኤርትራ ክሳብ ዘሎ ሽግር ሕብረተ-ሰብና ይኹን ስደተኛ ህዝብና ከቃልል ይኹን ክፈትሕ ኣይክእልን እዩ። ስለዚ እቶም ምዕራባውያን ሃገራት ንስርዓት ህግደፍ ብብዝሒ ገንዘብ ዝህብዎ ብሓቂ ሽግር ስደተኛታት ፍታሕ ክረክቡ ዘይኮነስ፡ ንግዚኡ እቲ ጸገም ተሓላሊኹ ንዝተወሰነ ግዜ ገለ እፎይታ እንተሃላገዎምበር፡ ካብኡ ሓሊፉ ካኣ ከካብ ሃገራዊ ረብሓኡም ተበጊሶም ጸቢብ ስትራቴጂካዊ ጠቕምታቶም ክረጋገጹ ኣብዚ ዘገብዩ ጸልወኡም ክዕብዩ እተዘይኮይኑ ናይ ኤርትራውያን ስደተኛታት ሽግር ካብ መሰረቱ ፍታሕ ክረክቡሉ ኣይኮነን።

እቲ አብ ኤርትራ ዘሎ ሽግር ፖለቲካዊ ሽግር ስለ ዝኾነ ሱር-ነቀል ፖለቲካዊ ፍታሕ ማለት ደሞክራሲያዊ ስርዓተ-ምሕደራ ዝጠልብ ናይ ሰላምን ፍትሕን፡ ቁጠባዊ ምዕባላን ናይ ሓርነት ሕቶ ምጅኑ ካብ ብጊሓቱ ዝፍለጥ እዩ። ከምኡ ስለ ዝኾነ ካኣ ነዚ ፍትሓዊ ሕቶዚ ብምድጋፍ ዘላቂ ፍታሕ ናይ ስደተኛታት ይኹን ናይ ወጽዕ ሕብረተ-ሰብና ክረጋገጽ ኩሉ ደላይ ፍትሕን ደሞክራሲን ሕብረት-ሰብ ዓለም፡ አብ ጎረታ ሃዘቢ ኤርትራ ጠጠው ኢሉ ግቡኡ ምስ ዝዋጸእ እዩ አብ ሃገርና ዘላቂ ሰላምን ምርግጋእን ክፍጠርን፡ ስደተኛታት ናብ ምዕራዊ-ዓለም ይኹን ናብ ጎረባብቲ ሃገራት ምውሓዝ ከቋርጽዎ ዝኸእሉ።

ብዛዕባ ጠንቂ ዋሕዚ ስደትን ስርዓት ህግደፍን አብ ስደት ከጋጥሙ ዝጸንሖን ዘለዉን ጸገማትን ከምኡውን ብዛዕባ መወልትን ኣዕቆብትን ሃገራት እንታይ ይመስል እዚ እንካብ በልና፡ ንሕና ኤርትራውያን ንስደት ተሳጢሕና ዘለና ሽግርና መሰረታዊ ፍታሕ ክረክብ፡ አብ ዘሎና ንሃሉ እንታይ ኢና ክንገብር ዘለና ዝብል ገለ ኣገደስቲ ነጥብታት ኣልጻልና ከንዛረብ ባህርያዊ እዩ። ኩልና ናብ ስደት እንውሕዝ ዘለና ኤርትራውያን፡ ሽግርና ስርዓት ህግደፍ ዳኣምበር ካልእ ከም ዘይኮነ ተገንዚብና፡ አብ መደብራት ስደተኛታት ንሃሉ አብ ካልእ ካብ ነንሕድሕድና ብወገን፡ ብቦታ፡ ብዓሌት፡ ብበሄር፡ ብጾታ፡ ብዓዲ፡ ብሃይማኖት፡ ተፈላሊና፡ ብንቕሓት ይኹን ሰኣን ንቕሓት ናይ ጸላኢ መሳርሒ ምጅን ድሑንና ሓድነትና ኣዕቆብና ኣንጻር ስርዓት ህግደፍ ከይንምክትን ሽግር

ስደትና ዘላቂ ፍታሕ ከይረክብን፤ እቲ ስርዓት ዘዘገብሮ ምፍልላይ ግዳይ ካብ ምጃን ክክብጠብ ኩልና ከም ውጽዓት ደቂ-ሃገር ብሓደ ክንመክር ክነተሓላለ ክንደጋገፍን እዩ ዝግባእና።

እዚ ድሑር ሕብረተ-ሰብአዊ ሕማማትዚ ብንቕሓት ክንሰግሮ እንተዘይክኢልና ናይ ስደትና ሓሳራ-መክራ ሂወት ፍታሕ ከይረክብን ደለና ኣይደለና ዕምሪ ጸላኢና ስርዓት ህግደፍ ክናዋሕ ወድግውያን ተሓባበርቱ ኢና እንኸውን። እቶም ኣዕቆብትን ደገፍትን ህዝብታትን ሃገራትን ህገ-ሕግን እንተኾነ ኣብ ነንሕድሕድና ክንናቕት ክርእዩና እንከለዉ ክብሪ ኣይህቡናን፤ ሽግሮም ክፈትሑ ብቐዓት ኣይኮኑን ይብሉና። ክልእ ኣብዚ እዋንዚ ንበንነትና ዝትንክፉ ዝግበዩ ሓደጋታት ኣብ ሀገርና ይኹን ካብ ሃገርና ወጸኢ ኣብ ስደት ዘጋጥሙና ወሰንቲ ነጥብታት ብዕዘት ክርእዮም ዝህሉዉና እዞም ዝስዕቡ እዮም።

እቲ ቀዳማይ ኣቐዲሙ ስርዓት ህግደፍ ነቲ መንእሰይ ወለዶ ብስም ሓደ ህዝቢ ሓደ ልቢ ዝብል ኣደንቋሪ ህዝበኛኣካሪ ጭርሖ ኣብ መደበር ሳዋ ከይተረፈ ብዘገብሮ ዘሎ ናይ ምሕጻብ ኢንዱስትሪኒን ንባህሊ ሕብረተ-ሰብናን ኣከናውንኡን ሓቀኛ ታሪኹን ክፈልጥ ዘይገብር መደባትን ብትምክሕቲ ዝዘተላዕጠጠ ህግደፋዊ ዘይደሞክራሲዊ ባህሊ ሰብ ከም ፍጡር ንሕልንኡን ንሕግን ስርዓን ዘይኮነ፤ ንገበርትን ሓደግትን ውልቀ-ሰባት ሽቕጥቆጥ ኢሉ ክክብር ዝገብር ኤርትራዊ ሃገርነትን ሓርበኝነትን ክዳኸምን ክበታተኸን ዝገብር ድሑር ባህሊ ዝተኣታተዎ ምህላዉ ምግንዛብ የድሊ። ምስዚ ብምትእስሳር'ውን ስነ-ምግባር ዝጎደሎ ጠገል ዘይብሉ ናይ ስርቅን ሓሶትን ና በለጽን ባህሊ ክተኣታቶ ብምግባር ንመንእሰይ ወለዶ ንጥዑይ ደሞክራሲዊ ስርዓተ-ምሕደራ ከይቃለስ ክለምስ ገይሩዎ እዩ። ስለ ዝኾነ ካኣ እቲ ካብ ኤርትራ ዝሰደድ ዘሎ መንእሰይ ወለዶ ውሑድ ዘይኮነ ቁጽሪ ካብኡ በዚ ዘይደሞክራሲያዊ ባህሊ ዝጽሎ ምጃኑ፤ ሃገራዊ ስመዒቱ ዝተጎድእ ምጃኑ ኣብ ግምት ምእታው የድሊ።

እዚ እቲ ናይ መጀመርያ ንኤርትራዊ መንነት ዘዳኸምን ዘህስስን ዘሎ ኮይኑ፤ እቲ ካልኣይ ዝግበዩ ሓደጋ እቲ መንእሰይ ወለዶ ኣብ ዝሰደደለን ሃገራት ኣብ ኣብያተ-ትምህርቲ ክማሃር ይኹን ኣብ ስራሕ ክዋፈር፤ ቋንቋን ባህልን ናይተን ሃገራት ክፈልጥ ግድን ስለ ዝኾኖ ከይፈተወ ብቋንቋን ባህልን ናይተን ሃገራት ይጽሎን ናተን ሃገራት ምሉእ ዜጋ ኮይኑ ሂወቱ ክመርህን ይግደድ። ምስ ምንዋሕ ግዜ ካኣ ብዙሓት ካብኣቶም ብዛዕባ ህዝቦምን ሃገሮምን ከይሓስቡን ሃገራዊ ጉዳይ ከዋድቑዎን ስለ ዝኾኑ እዚ ኣብ ጸብጻብ ብምእታው ቃልሲ እንተዘይተገብረሉ ብቀጥታ ይኹን ብተዘዋወሪ ምብታን ሕብረተ-ሰብ ኤርትራን ኮይኑ ልኡላዊት ሃገር ኤርትራን ከይትህሉ ዝገብር እዩ ዝኸውን። ሳልሳይ ሕብረት ምንግስታት'ውን እንተኾነ ብዓለም ደረጃ ብዘጋጥም ዘሎ ቁጠባውን ፖለቲካውን ጸገማትን ናይ ልዕሊ-ሓያላን ሃገራት ውድድራትን ተጽዕኖታትን እቲ ስደተኛ ኣብ ምዕራባዊ ዓለም ጸገማት ከይፈጥረሎም ኣብተን ናይ መጀመርያ ዝሰደዳ ጎረባብቲ ሃገራት ምስቲ ሕብረተ-ሰብን ተሓናፊጽ ክክብር ስለ ዝደፍኡ እዚ ተጽዕኖ እዚ'ውን ኣብ ምድኻምኤርትራዊ ሃገርነት ናቱ ተራ ቀለል ከም ዘይኮነ ምርጻጽ የድሊ።

እዚ ዘለናዮ ወድዕት ከምዚ ስለ ዝኾነ ካኣ እዩ ኩልና ኤርትራውያን ነዚ ሓደጋታትዚ ኣብ ግምት ኣእትና ሃገራዊ መንነትና ኣዕቁብና ነዘን ንህላወን ቀጻልነትን ሃገርና ዝፈታተና ዓበየቲ ሓደጋታት እዚኣተን ክንቃለስ እንተዘይበቐዕና እታ ከቢድ መስዋእቲ ዝተኸፍለላ ልኡላዊት ሃገር ብናይ ኣንበጣ ወራር ከም ዝበረሰት ግራት፤ ኤርትራ ዝባደመት ሃገር ኮይና ሓቂቓ እትተርፈሉ ዕድል ዕጽው ኣይኮነን።

እዚ ኣብ ዕለታዊ ሂወት ናብ ስደት ዝውሕዝ ዘሎ ህዝብና ዘሎ ንኤርትራዊ ሃገርነት ዝትንክፍ ተርእዮ ይኹን ዳኣምበር፤ ነዚ ኩሉ ጸገማትዚ ከማእዘን ዝኸእል ደምበ-ተቓውሞና ውሽጣዊ ሓድነቱ ኣዕቁብ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ካብ ብርሰትን ምበትታንን ንምድሓን መሳርዑ እንተዘዋድድን እንተዘጠናኸርን መሪሕ ተርኡ እንተዘጸወትን ሽግር ሰደተኛ ሕብረተ-ሰብና ይኹን ፍትሓዊ ደሞክራሲዊ ሕቶና ኣብ ሕብረተ-ሰብ ዓለም ተሰማዕነት ክረክብ ጠጡሕ ባይታ ኣገዳሲ ተራ ምተጸውተ። ስለ ዝኾነ ካኣ ነዚ ንሃገራዊ መንነትና ዝትንክፍ ሓደገኛ ትረእዮዚ ንመዕጻፍ ደምበ-ተቓውሞና ብቐዳምነት ናይ ግዛእ-ርእሱ ዕዮ-ገዛና ከማልእ ክረባረብ ይህልም ንብል።

ናይ አንባብቲ ዓምዲ

እዚ ዓምዲ'ዚ ካብ ተኻታተልቲ መጽሕፍት ህዝባዊ ደሞክራሲ ዝሞጽና ብመልክዕ ስዲ ንባብ ሓጸርቲ ሓተታት፣ ትዕዛብታት፣ ርእይቶታት፣ ግጥምታት፣ ሕቶታት፣ አባሃላታት፣ ምሳሌታት፣ ወግዕታት፣ ንቃልሲ ዝሕግዙ ቁም-ነገራዊ ሓዘል ናይ ምሁራንን፣ ዓበይቲ መራሕትን ፍላጎታትን፣ ብዝተፈላለዩ መልክዕ ዝቐርቡ ምክርታት፣ ሓጸርቲ መደረታት፣ ትፈልጥዎዶ፣ ዋዛ-ምስ ቁም-ነገር፣ ካብ እንታይ እባሃል እንታይ ይጸሓፍ ክመሓላለፉ ዝድለዩ መልእኽትታት ወዘተ ንዝመጹ ትሕዝቶታት እነተአናግደሉ ዓምዲ እዩ። ስለዚ ተኻታተልቲ መጽሕፍት ህዝባዊ ደሞክራሲ ካብዚ ስፍሕ ዘበለ አማራጺ ዘለዎ ዓምዲ፣ ነበሲ-ወከፍ ሰብ፣ ከከም አፍልጥኡን ዓቕሙን፣ ተዘክሮታቱን፣ ክሳተፍን፣ ናቲ አስተዋጻኦ ክገብርን ዕድል ዝህብ ስለዝኾነ፣ ኩሉ ግዱስ ክጥቀመሉ ነዘኻኸር።

አዳላውቲ መጽሕፍት ህዝባዊ ደሞክራሲ፡

ናብ ዝኸበርኩም አዳላውቲ መጽሕፍት ህዝባዊ ደሞክራሲ፣ ሕውነታዊ ሰላምታይ ብቐዳም፣ ኣብ ኩነታት ጥዕናኹምን ስራሓትኩምን ምልኣትን አሳልጦን ክህልወኩም እናተመነኹ፣ እዛ ዝሰደልኩም ዘለኹ ጽሕፍቲ ሰናይ ፍቓድኩም ኮይኑ ኣብ ናይ አንባብቲ ዓምድኹም ከተሰፍሩለይ ብተሰፋን ብትሕትናን እሓተኩም።

መሰረቱ ዘይደልደለ መንደቕ፣ ናሕሱ ከጽልል ትጽቢት ኣይግበረሉን!

ዝምድና ኤርትራን ኢትዮጵያን ኣብ ግንቦት 1998 ብሰንኪ አፍቃሪ ኩናት ስርዓት ህግደፍ፣ ብስም ናይ ዶብ ሕቶ አመሳጫሲ ናብ ልዕሊ ኢትዮጵያ ዝኸፈቶ ኩናት ናብ ደማዊ ኩነታት ተአትዩ፣ ብዓሰርተታት አሽሓት ዝቐጸሩ ናይ ክልቲኣን ሃገራት ዜጋታት ክምዝሞቱን ዝሰንከሉን፣ ብሚልዮናት ዶላራት ዝቐጸሩ ናይ ክልቲኣን ሃገራት ቁጠባዊ ሃብቲ ንብላሽ ከም ዝባኸነን ዝተሃሞኸን፣ ኩሉ ሰብ እንግልጦ ናይ ቀረባ ታሪኻዊ ሓቂ እዩ። ከም ሳዕቤኑ ደማ ዝምደና ክልቲኣን ሃገራት ንከባቢ ዕስራ ዓመታት ዝአክል፣ ናይ ኣይሰላም ኣይኩናት አሰካፍን አሰጋእን ኩነታት ሰፊኑ፣ ኣብ ልምዓታዊ መዳይ ከቢድ ተጽዕኖ ክፈጥረለን ጸኒሑ እዩ።

እዚ ከምዚ ኢሉ እንከሎ፣ ዛዚ ጽልሙት ኩነታትን ብቱኹ ዝምድና ናይ ክልቲኣን ሃገራት፣ ናብ ተሰፋ ክህብ ዝኸእል ኩነታት ዘሰጋገረ ተረኽቦ ብ 9 ሓምለ 2018 ብናይ ዝተፈላለዩ ረብሓ ዘለዎም ኣካላት ምስጡር ድፍኢትን ኣቀራራብነትን ዘይተፈለዩ መስርሕ ዘተ ሰላም ብምጅማሩ፣ ኣብ ክልቲኣም ኣሕዋት ህዝብታት ንግዚኡ ዋላ ይኹን ጽቡቕ ተሰፋ ሰላም ፈጠሩ እዩ። ይኹንምበር እዚ ትሰፋው ኩነታት'ዚ ክሳብ እዚ ግዜ'ዚ ናብ ዝድህሰስ ሰላምን ዝምድናን ክሰጋገር ኣይከኣለን።

እዚ ጥራሕ ዘይኮነስ እቶም ናይ ዘተ ነጥብታት ተነጺሮም ብቐደም ተኸተል ብምቕማጥ ኣብ ክንዲ ንህዝብታት ክልቲኣም ሃገራትን ፈተውትን ግልጹ ብዝኾነ ኣገባብ፣ መስርሕ ዘተ ሰላም ብግልጽን ብዘተአማምንን ክካየድን ክቕጽልን ምግባር፣ ብአንጻሩ “አርባዕተ-ሓሙሽተ ዝኾኑ ጥቕሉላት ነጥብታት ኢና ተሰማሚዕና፣ ዝርዝራቱ ዝምልከት ኣብ ዝቕጽል ክረአን ክዝርዝርን እዩ” ዝብል ናይ ሕብሕብኢቲይ ፖለቲካዊ ኣካይዳ ክካየድ ስለ ዝተመርጸ መስርሕ ዘተ-ሰላም ኣብ ምልክት ሕቶ ክኣቲ፣ ተኸፊቶም ዝነበሩ ናይ ዶብ መተሓላለፊ ነቕጣታትን

ናይ ህዝቢ ንህዝቢ ርክባትን ነዊሕ ጊዜ ከየገልገሉ ብወገን ሕጊ ኣልቦ ዝኾነ ስርዓት ህግደፍ ካብ ዝዕጸዉን ዝቋረጹን ልዕሊ ሓደ ዓመት ኣቕዲሮም እዮም።

እዚ ከምዚ ኢሉ እናሃለወ ተዛተይቲ ኣካላት ግልጽነትን ውጽኢት ዘይብሉ ርክባት ከካይዱ ዝጸንሑን ዘለዉን እኳ እንተኾኑ፡ መስርሕ ዘተ ሰላም ክልቲኣን ሃገራት ግን፡ ንከባቢ ሓደ ዓመትን መንፈቕን ዝኣክል ዝጭቦጥ ለውጥን ሰጉምትን ከርኢ ኣይከኣለን። ከም ዝጸንሑ ዘየእምን ምስምሳት እናተዋህቦ እዩ ዝቐጽል ዘሎ። ከምቲ “ንዓይ ከእምና መጎጎ ኣርሲነን እንጀራ ይልምና” ዝበሃል ምስላ ኣብወ፡ ኣብ ናይ ሰላም ስምምዕ በጺሕና ኣለና፡ ነቶም ዝተሰማማዕናሎም ጥቕሉላት ነጥብታት ንዝርዝሮም መተግበሪ ዝኸውን መምርሒ ነዓልወሎም ኣለና፤ ኣጠቐሊልና ምስወዳእና ብግልጺ ክንእውጅም ኢና ወዘተ ዝብሉ ፖለቲካዊ ምስምሳት እናስምዑ፡ ክሳብ ንላዕለዎት መንግስታዊ ትካላቶም ሕጋዊ ጸብጸብ ከየቐረቡ ብምድንጋርን ምጉጣጥን እናመርሑ እዮም ዝርከቡ ዘለዉ።

ካብዚ ሓሊፎም ኣብ ክልቲኣን ሃገራት በብእብረን ኣብ ሳልሳይ ሃገራትን ውጽኢቶም ብውግዒ ዘይግለጽን ዘይፍልጥን ሓውሲ ምስጡራት ኣኼባታት እናተኻደ፡ መራሕቲ ክልቲኣም ምንግስታት ዘይግበኡምን ዘይምጥፍምን ሽልማታት እናተሸለሙ፡ መጠኑ ዘይግለጽ ገንዘባዊ ውህብቶ እናተቐበሉ፡ ናይ ቀይሕ ባሕርን ምብራቕ ኣፍሪቃን ልኡኻት ናይ ለውጢ ሃወርያት መሲሎም ክራኣዩ እናምሰሰዉ፡ ክቡር ጊዜን ናይ ሰላም ዕድልን እናተሓላለኹ፡ ኣብ ትሕዝትኡን ኣንፈቱን ከበድቲ ጥርጠራታትን ስኽፍታትን እናፈጠረ እዩ ዝቐጽል ዘሎ።

ስለ ዝኾነ መስርሕ ሰላም ክልቲኣን ሃገራት፡ ብወገነይ ክዕዘብ እንከለኹ፡ እቲ ብመራሕቲ ህግደፍ ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ብኢሲያስ ኣፈወርቂ ናይ ክልቲኡ ሃገራት ዝምድና ኣመልኪቱ ዝወሃብ ዘይቅዩድን ኣሰካፍን ዝተፈላለዩ መግለጺታት ብሓደ ገጽ፤ በቲ ካልእ ገጽ ካኣ ብመራሕቲ ኢትዮጵያ ብዛዕባ ባሕርን ምምስራት ሓይሊ ባሕርን ኣብ ዝምልከት ኣብ ዝተሓተትሉ “ሓይሊ ባሕሪ ንውድብ ዘለና እንታይ ይፍለጥ ንቐድሚት /ኣብ ቀረባ እዋን/ ባሕሪ ይህልወና ይኸውን” ዝብል ርእይተኣምን፡ ከምኡውን ነቲ ምናልባት ብምስጢር ዝተሰማምዕዎ ውዕላትን መደባትን ብግልጺ ክምዚ ክንገብር ኢና ካብ ምባል ሓሊፎም፡ ነቲ ተሰማሚዕናሉ ዝብልዎ ፕሮጀክትታት ንምፍጻም ንሳልሳይ ሃገር ብወግዒ ምሕታትን ምስምማዕን ዝበጸሕ ወግጥ መግለጺ ምሃብን፡ መራሕቲ ህግደፍ ብስቕታ ምሕላፎምን፡ ካለኣትን ወሲኽ ከም ውልቀ ኤርትራዊ ዜጋ፡ ንመስርሕ ዘተን ኣንፈቱን ክመዝን እንከለኹ፡ እዚ ምስርሕ ዘተዚ ብሓላፍነት፡ ነጻነትን ብውጥንን ዘይተታሕዘን ኣብ ድልዱል መሰረት ዘይተሰረተን፤ ንመሰረታዊ ጸገማት ናይ ክልቲኣም ህዝብታትን ሃገራትን ብቐደም ሰዓብ ኣቐሚጡ ብግልጺ ንምፍታሕ ብኣንቅዶት ዘይተበገሰ፡ ካብ ናይ ሳልሳይ ኣካላት ኢድ-ምትእትታው፡ ረብሓ ምድላይን ምንጽልላውን ድፍኢታትን ዘይደሓነን እዩ ኣብ ዝብል ውልቀ መደምደምታ እዩ ዝበጸሕ።

ምኽንያቱ መስርሕ ዘተ ሰላም ክጅመር ከሎ ብተበግሶን ድሌትን ናይ ክልቲኣም ተዛተይቲ ኣካላት ብግልጽን እዉጅን ኣገባብ ስለ ዘይተበገሰ፤ እቶም መዛተዩ ዛዕባታት ብምምስግር፡ ኣብ ሞንጎ ተዛተይትን ደገፍቶምን መወልቶምን ኣካላት ጥራሕ ክሕጸር ብምግባርም፤ ነቲ ዝዓበዩ ጸገም ዝኾነ ሽግር ዶብ ኣብ ክንዲ ቀዳምነት ተዋሂቡዎ ዝዝረበሉ፡ ብኣንጻሩ ጸገም ከም ዘይነበሮን ከም ዝተኸሰበሉ ተገይሩ ምግላጽ ከም ተራ ነጥቢ ክውንዘፍ ምግባርን፤ ናይ ክልቲኣም ሃገራት ሽግር ቀዳምነት ተዋሂብዎ ንምፍታሕ ኣጸዓሩን።

ብኣንጻሩ ምስ ናይ ቀይሕ ባሕርን ሃገራት ቀርኒ-ኣፍሪቃን ጸጥታዊ ሽግራትን ከባብያዊ ናይ ሓባር ጠቕሚ ምርግጋጽን ዝብል ምስሉይ ኣጂንዳ ክተሓላለኽ ይግበር ብምህላዉን፡ ናይ ግዳም ሓይልታት “ናይ ክልቲኣም ሃገራት ኩነታት ሰላም ክጅምር ንሕና ኢና ዝለዓለ እጃም ተጻዊትና፤ ንእከለ ሃገር ኣድሒንናያ ኢና፡ ንእከለ መራሒ ከም ዝሸለም ጌርና፡ ንእከለ መራሒ ...ኣይትበሉዎ ንጠቕምና እዩ ዝሰርሕ ዘሎ” ወዘተ ዝብሉ ግሉጻት ናይ ኢድ ምትእትታው ፖለቲካዊ ኩነታት ይጋሃድ ብምህላዉን፤ ክሳብ ባዕላቶም እቶም ኣብ ከባቢና ሰብ ፍሉይ ረብሓ ዝኾኑ ሓይልታት ንጠቕሞም ክብሉ ኢዶም የእትውሉን ብግህዶ ይሓላልኹዎን ብምህላዎምን እዩ።

እዚ አካይዳዚ ድማ ናይ ክልቲኤን ሃገራት ሽግር ንምፍታሕ ቀዳማይ ዕማሙ ዘይገበረ አካይዳ ስለ ዝኾነ፡ ክልቲኦም ኣሕዋት ህዝብታትን ሃገራትን ሰላምን ምርግጋእን ረኽቦም፡ ምትእምማንን ምክብባርን ፈጠሮም፡ ሓቢሮም ናይ ምንባርን ተደጋጊፎም ናይ ምዕባይን ኩነታት ብቀጥታን ቀዳምነትን ናይ ምዕዋት ዘተኣማምን ተልእኾ ብምሓዝ ይስራሕ ስለዘየለ እዩ። ከምዚ ዓይነት አካይዳ ድማ ከምቲ “መሰረቱ ዘይደልደለ መንደቕ ናሕሱ ከጽልል ትጽቢት ኣይግበረሉን” ዝባሃል ምስላ፡ መስርሕ ዘተ-ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን በዚ ዝኸዶ ዘሎ አገባብን ኩነታትን እንተዳኣ ቀጸሉ፡ ዘላቕነት ዘለዎ ዘተኣማምን ሰላምን ምርግጋእን፡ ሓባራዊ ጠቕምን ዕቤትን ናይ ክልቲኦም ህዝብታት ብርግጽነት ክረጋግጽ ኣይክእል እዩ ክብል እዩ ዝደፍር።

ናይዚ ጸገምዚ መፍትሒ ኮይኑ ዝረኣኒ ድማ፡ ነዚ ተበጊሱ ዘሎ መስርሕ ዘተ ሰላም ብመትከል ብምድጋፍነቶም ከይሰልጥን ከይዕወትን ዝገብርዎ ዘለዉ ናይ ውሽጥን ናይ ግዳምን ዓንቀፍቲ አካይዳን ዝተፈላለዩ ዕላማታትን ኣነጻርና ብምቕማጥ፡ ካብ ደድሕሪ መስርሕ ዘተን ኣሉታዊ ምዕብልንኡን ኣንፈቱን ብስኽፍታን ስግኣትን ምንግዝ ዝደሓነ ኩነታት ብምውናን፡ ሃገራዊ ዓቕምና ወዲብናን ኣወዲድናን፡ ነዞም ብዘተፈላለዩ መልክዕን ትሕዝቶን ዝግለጹ ዓንቀፍቲ ፖለቲካዊ ተርእዮታት እዚኦም ክንምክቶምን መኪትና ንምውጋዶም ክንቃለስ እዩ ዘለና በሃላይ እዩ። ነዚ ከቢድን ፈታንን ህዝባውን ሃገራውን ዕማምዚ ንምዕዋት ድማ፡ በበይንናን ተነጻጻልናን ብእንገብር ዘደፍማዲ አገባብ ቃልሲ ዝሰለጥን ዝዕወትን ስለ ዘይኮነ፡ ንሕጅን ንመጻእን ዝጠመተ ሃገራዊ ምንባብን ጥምረትን ምውዳድን ሃገራዊ ዓቕምታትናን ስለ ዝሓትት፡ ነዚ ተመናኒሁ በበይኑ ዝሃልኽ ዘሎ ተቓላሳይ ሃገራዊ ዓቕምና ብምቅርራብን ምውዳድን ህዝብናን ሃገርናን ካብ ውድቀትን ምብትታንን ንምድሓን ክንረባረብ ኣለና እብል።

አማኑኤል ሃብተአብ፡
ሱዳን-ከሰላ፡

ናብ ኣዳለውቲ መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ፡ ሰናይ ሰላምታይ ይብጻሕኩም። ቀጺለ ካብዛ ኣብ ስደት ዝነበረላ ዘለኹ ሃገራ ሱዳን ካርቱም፡ ካብ ዕድመ ዝደፍኡ ወላዲ ደቆም ክርእዩ ካብ ኤርትራ ዝመጹ ዝሰማዕኩዎ ዕላል /ወግዲ/ ከካፍለኩም ብምምራጽ ትሕዝትኡ ኣብ ግምት ብምእታው ኣብ ናይ ኣንብብቲ ዓምድኹም ከተሰፍሩለይ ብትሕትና እሓተኩም።

ወግዲ ኣቦይ በረንበራስ ስብሃቱ፡

ኣቦይ በረንበራስ ስብሃቱ ብዕድመ ዝደፍኡ ይኹኑ ዓኣምባር ብጥዕነኦም ድሓን ዝኾኑ ናይ ቀረባ ይኹን ናይ ርሑቕ ናይ ምዝካር ዓቕምታት ጽቡቕ ዘስተውዕሉ፡ ናይ ኣርባዕተ ስርዓታት ብግዜ ንእስነቶም፡ ናይ እንግሊዝ፡ ብግዜ ጉብዝነኦም ናይ መንግስቲ ኤርትራ ናይ ፌደረሽን፡ ብድሕሪኡ ካኣ ስርዓት ሃይለስላሴን ደርግን፡ ኣብ ግዜ ገድሊ ካኣ ናይ ተሓኤን ህዝባዊ ግንባርን ስርዓተ-ምሕደራ፡ ሕጂ ካኣ ናይ ስርዓት ሻዕብያ /ሀግደፍ/ መንግስቲ እኹል ተመኩሮ ዝቐሰሙ ምዃናም እዮም ዝገልጹ።

ኣደይ ኣመተጾን በዓልቲ ቤቶም ከምቲ ናቶም ብድፍረትኳ እንተዘይተዛረባ፡ ንሶም ንዝቐርብዎ ወግዲ ሓቂ ምዃኑ ርእሰን እናነቕነቓ እየን ደገፊን ክህባ እትርእዩን። እዞም ክልተ ወለዲ እዚኦቶም፡ ናብ ካርቱም ክመጹ ግድን ዝኾኖም፡ ደቆም ሓደ ኣብ ኤውሮጳ ሓደ ድማ ኣብ ኣመሪካ ዝነበሩ ቀደም ተጋደልቲ ናይ ህዝባዊ ግንባር ዝነበሩ፡ ድሕሪ ነጻነት ግን ድሕሪ ናይ 1993 ናይ ሰራዊት ምንቅስቃስን ናይ 1994 ናይ ሓርነት

ውጥኣት ናይ ማይ-ሓባር ምጭፍጫፍን፡ ስርዓት ህግደፍ ጸረ-ህዝቢ እዩ ኢሎም ኣብ ወጻኢ ነቲ ስርዓት እናተቐየሞ ኣብ ስደት ዝነበሩ ዝነበሩ፡ ደሓር ካኣ ኣብ ናይ “ይኣክል” ምንቅስቓስ ንጡፍ ተሳትፎ ዝገቡሩ ስለ ዝኾኑ ናብ ኤርትራ ክኣትዉ ዘይክእሉ ብምዃናም እዩ ወለዶም ክርእዩ ናብ ሱዳን ዝመጹ።

ኣቦይ በረንበራስ ስብሃቱ ብዛዕባ ስርዓት ህግደፍ ከዋግዑ እንክለዉ፡ ህ.ግ /ህግደፍ ንኩናት ዳኣምበር ንሰላም ዝተፈጠረ ውድብ ወይ መንግስቲ ኣኮነን እዮም ዝብሉ። ህዝቢ ባዕዳዊ ስርዓት ደርግ ተሳቢሩ ካብ ኤርትራ ምስ ወጸ፡ ህዝብና ደጊም ሰላምን ራህዋን ክንረክብ ኢና ኢሉ ብዙሕ ተስፋ ገይሩን ዓለሉን ተሓጉሱን ኢዩ። ኣኻውን ኤርትራ ካብ ባዕዳዊ መግዛእቲ ምግልጋላ ሓጎሰይ ዝገለጽኩኳ እንተኾነኩ፡ መጻኢ ዕድል ናይ ሃገርና ግን ጽቡቕ ክኸውን ከም ዘይክእል ካብ ብጊሓቱ ካብ ዘተሓሳስበንን ድቃስ ለይቲ ዝኸልኣንን እዩ ነይሩ ይብሉ። እዚ ካኣ ካብ ትምህርቲ ዘይኮነስ ካብ ተሞኩሮ ዝረኣኹዎን ዝቐሰምኩዎን ስለ ዝነበረ እዩ።

ኣብ ግዜ ዕጥቃዊ ቃልሲ ህዝባዊ ግንባር፡ ኣብ ኩናት ዳኣምበር ኣብ ምምሕዳር ናይ ህዝቢ ብቐዓት ኣይነበሩን። ካብኡ ናብኡ ኣብ ምምሕዳር ናይ ህዝቢ ተ.ሓ.ኤ ዝሓሸት ነይራ፤ ዋላኳ ንሳውን ብዙሕ ጸገማት እንተነበሩ ይብሉ። ካብዚ ተበጊሰ፡ ህዝባዊ ግንባር ሃገር ከማሓድሩ ኣይበቐዑን እዮም ዝብል ሚዛነይ፡ ድሕሪ ነጻነት ኣብ ባይታ ብተግባር ብግስ ከይበሉ ክረኣ ጀመሩ፡ እዞም ሕጂ ክርእዩና ዝመጹ ክልተ ደቅናኳ ኣብ ህዝባዊ ግንባር ዝተጋደሉ ድሕሪ ኤርትራ ሓራ ምዃና ተስፋ ቆሪጸም ምሳና ብዙሕ ከይጸንሑ ዝተቐለሱላ ውድብን ሃገርን ጠንጢኖም ናብ ስደት ኣምራሖም።

እነሆ ሕጂ ድሕሪ ብዙሕ ናይ ሓሳረ-መከራ ዓመታት ኣሕለፍና ብናፍቕት ተበሊዕና ሓደ እግርና ኣብ ጉድጓድ ምስ ተገማገመ፡ ዓይኒ-ብርክና ከይጠለመና ኣብ ዓዲጓና /ሱዳን/ ክርእዩም ምስ በዓልቲ ቤተይ መረበትና ገዲፍና በዚ ዕድመናዚ ክንገላታዕ ኮይና ምህላውና ካብዚ ዝሓምቕ ታሪኽ እንታይ ክህሉ ኢሉ ደቀይ ኢሎም ሚዛናም ኣብ ስርዓት ህግደፍ ኣዋጊዐመና። ሎሚ መንእሰይ ወለዶ ብሰንኪ በቐዕ ምሕደራ ዘይምህላው ሃገሩ ራሕሪሑ መዓልቲ-መዓልቲ ናብ ስደት ይውሕዝ ኣሎ። ኣብ ዓድታት ተሪፍና ዘለና ከምዚ ከማይን በዓልቲ ቤተይን ዝኣመሰሉ ሎሚ ጽባሕ ዕለተ-ሞትና እንጽብ ክነወፍር ክነኣቱ ዘይንክእል ዓዲ-ውዕል ኮይና ዘለና ኣረግቶት ጥራሕ ኢና ተሪፍና ዘለና፡ቀባሪውን የብልናን። ህዝቢ ዘይብላ ሃገር ካኣ ሃገር ክትከውን ኣይተክእልን፡ ዝባደመት ሃገር እንታይ እሞ ክትኸውን።

እቲ ዝገደደ ናይዚ መንግስቲ እዚ ካብቶም ካልኣት ስርዓታት ዝፈልዮ ቅድሚ ሕጂ ተራእዩን ተገይሩን ዘይፈልጥ፤ ኣብ ግዜ ባዕዳዊ መግዛእቲውን ዘደጋጠመና ዘይተኣደነ ግብርን ቀረጽን ኣብ ብጣዕሚ ድኻ ዝኾነ 2-3 ዝኾና ጤሉ-በጊዕን ኣድግን ከበትን ዘለዎ ከይተረፈ፡ ንነፍሱ-ወከፍ ብብሓደ እናጸብጸቡ ሓፍ ዘይብል ግብሪ ዘኸፍል ምዃኑ፡ ህዝቢ ጨቕቑ ኢሉ ክኸፍል እናተገደደ፡ ናይ ህዝቢ መረረ ዘይሰምዕ ሕማቕ ስርዓት ከምዚ ርእየ ኣይፈልጥን። ሕጂ እታ ተሪፋቶም ዘላ ናይ ክልብን ድሙን ግብሪ ክፈሉ ምባል ጥራሕ እያ ይብሉ ኣቦይ በረንበራስ።

ቀጺሎም ብዛዕባ እቶም ግብርን ቀረጽን ዘኸፍሉ ናይ ህግደፍ ሓለፍቲ ኣብ ዓድና መጺኦም ብዛዕባ ኣከፋፍላ ናይ ግብሪ ዝገበርዎ ክነግረኩም፤ ምስ ኣከቡና ኩሉ ሰብ ኩሉ ብዛዕባ ፍትሓዊ ዘይኮነ ዓማጺ ተግባሮም እዚ ብጽሞና ምስ ሰምዐ ብጓሂ መዓንጥኡ ሕርር ክብል እንክሎ፡ ኣነ ግን ብኣንጻርጽሮት ብድድ ኢሊ ዝመጸት ትምጻእ ብድሕሪ ሕጂ እንታይ ክተርፈኒ ኢዩ ብምባል፡ እዚ ውሳኽኹም እዚ ሃዩንታ ኣለዎ፡ ሃይለስላሴ ይኹን ደርጊ ብከምዚ ንስኹም እትሰልዕዎ ዘለኹም እናሰለዐ ግብሪ ኣይከፈልናን።

እዞም ኣብዚ ዘለዉ ብዕድመ ዝደፍኡ ገባራት፡ ገሊኦም ኣብ ዕጥቃዊ ቃልሲ ምሳኹም ዝነበሩ ድሕሪኡ ካኣ መሊሻ ኮይኖም ኣብ ፎቓዶ በረኻታትን ኩናትን እናጸዋዕኩም ዛንዛን ዘበልኩምም ብጥዕና ዝተጓላቐሉ ኣካሉ ጉዳኣት ዝኾኑን እዝጊ ኣተፈርሖንዶ፡ እዚ ገባራይ ካብ ዘይብሉ ንብረቱ ክበትኽ ክትገብርዎ ኢሊ ምስ ተዛረብኩ፡ ዝተኣከበ ህዝቢ ብጣቕሚት ኣብ ልብና ዘሎ ዳሕዲሕዎ ኢሎም ብታሕገስ ደጊም ከም ዓለሙ ዝገበሩ ይግቡሩ ዳኣ እምበር ከምዚ ኣቦይ በረንበራስ ስብሃቱ ዝበልዎ ቃልና ንሱ እዩ ኢሎም ብሓባር ገለጹ።

ካብኡ እቲ ኣኼባ ዝመርሕ ዝነበረ ካድር /መሪሕነት/ናይቲ ወረዳ፡ “እዚ ውሳኔ ናይ መንግስቲ እዩ ኣነ ካሓ ልኡኽ ናይ ምንግስቲ እዩ ርእይቶኹም ከሕልፈልኩም እዩ፡ ዝቐየር ስለ ዘይኮነ ግን ከተተግብርዎ ተላዘቡ” ኢሉ ብውሽጡ ተሸቕሪሩ ዘይከውን ምዃኑ እናፈለጠ፡ ኣኼባ ኣልጊሉ ከደ። ናተይ ዘረባ ደስ ከም ዘይበሎም ግን ድሒሩ ብናይቀረባ ቤተ-ሰበይ /ዘመደይ/ ገይሮም ርእይተኦም ከሕልፉለይ ብዙሕ እዮም ዝዛረቡን ኣንጻረይ ጸለመታት ዝገብሩን። ህዝቢ ካሓ ፈሪሑ ዳኣምበር ኣብ ልዕሊኡ ዝፍጸም ዘሎ በደል እዚ ኢልካ ኣትጽብጽቦን ኢኻ። ፍትሕን ሕግን ኣብ ዘይብሉ ሃገር ሰብ እንታይ ተኣማሚኑ ክዛረብ።

ቀሩብ እቲ ብረት ዝግጠቐ ሰራዊት ከምዚ ናይ ሱዳን ሰራዊት ፍኒሕንሕ እንተዝብል እኳ ህዝቢ ደድሕሪኡ ምሰዓብ ይብሉ ኣባይ በረንበራስ ስብሃቱ ኣብ ወግዎም። እዚ ካብ ወግዎም ገለ ጭላፍ ዳኣምበር ብዛዕባ ስርዓት ህግደፍ ብዙሕ ዘስደምምን ዘሕዝንን ዘጋጥሙ ተርእዮታት ክገልጹ እንከለው፡ ካብ ሓደ ምሁር ተቓላሳይውን ንኩነታት ናይ ሃገርና ከምዚ ኣባይ በረንበራስ ዝገልጽዎ ክሳብ ክንደይ ብወድዕነቱ ሃገር ዘጋጥማ ዘሎ ሓደጋታት ምገለጻ ኢልካ ብዛዕባ ንቕሓቶም ክትሓስብ እንከለኻ ብዙሕ ሃብታም ተሞኩሮ ዝቐሰሙ ምዃኖም ኢኻ ካብ ወግዎም እትግንዘብ።

በርሀ ገብረየሱስ፡
ካርቱም-ሱዳን፡

ክልተ ሕቶታት ኣለዎኒ መልሲ ዝደልየለን፡

ክቡራት ኣዳለውቲ መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ ካብ ዝሓለፈ ሕታማት ህዝባዊ ደሞክራሲ ካብታ ተጋዳላ ጀማል ሳልሕ ኣቦ-መንበር ደግሓኤ፡ ሰፊሕ ቃለ-መሕትት ዝገበረላ ፍልይቲ ሕታም ክልተ ሕቶታት ኣለዎኒተወሳኽ መብርሂ ክትህቡኒ ዝደልየለን። ንሳተን ካኣ፤

1. ምስ ህዝባዊ ግንባር ከም ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ማእከላይ መሪሕነት /ሳግም/ ዝነበረኩም ዝምድና ብ9 ጥሪ 1985 ክትፈላለዩ ዝገበረኩም ምክንያት እቲ ናብኡ ክትጽነቡና ዝገብርዎ ዝነበሩ ተጽዕኖታት ምዃኑ ገለጽኩም ነርኩም እንታ እዩ ነይሩ እቲ ተጽዕኖታት ገለ ኣብነታትዶ ምገለጽኩምለይ?;
2. ንሰኹም መንግስቲ ኣብ ኤርትራ እንተሓዘኩም ናይ ጭቆና መሳርሒታት ዝኾነ ኩሉ ክውገድ ኣለዎ ፡ ኣብ ኦርትዶ ጽገናዊ ላውጢ ዘይኮነ፡ መሰረታዊ ለውጢዩ ክረጋገጽ ዘለዎ ትብሉ። እዚ ከመይ እዩ ኣብ ባይታ ዝትግበር፡ ኩሉ መንግስታዊ መሳርሒታት ሰራዊት፡ ፖሊስ፡ ጸጥታ፡ ምምሕዳር፡ መንግስታዊ መሓውራት ኩሉ ክጽረግ ኣለዎ ማለት ድዩ ወይስ ከመይ እዩ ዝኸውን፤ ቁርብ መብርሂ ምደለኹ።

ዮውሃንስ መሓሪ ካብ ደቡብ ኣፍሪቃ፡

ሓው ዮውሃንስ መሓሪ፡ ተሳትፎኻ እንዳኣመስገና ንሕቶታትካ ዘለና መልሲ ከምዚ ዝስዕብ እዩ።
1. መጀመርያ ንሕና ካብ ስደት ናብ ሜዳ ኤርትራ ክንምለስ /ክንስግም/ እንከለና፡ ምስ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ተመሓዚና ጸረ-ባዕዳዊ መግዛእቲ ተደጋጊፍና ክንቃለስ ዳኣምበር፡ ምስ ህዝባዊ ግንባር ክንጽንበር ኣይኮነን ነይሩ ዕላማና። ናትና ውድባዊ ነጻነት ኣረጋገጽና ክንሰርሕ ኣቐዲምና ቅድሚያ ምስጋምናውን ዝሓዘናዮ መደብ ስለ ዝነበረ ኣብ ባርካ ምስ ናይ ብሄር ናራ፡ ናይ ምልሻ ሓይሊ ተመሃዚና ደባይ ኣሃዱና /ዕጡቕ/ ኣብቲ ክባቢታት እቲ ክንቀሳቐስ ጸኒሑ እዩ። እዚ ቦታዚ ንባርካን ጋሽን ከበሳን ከተኣሳስር ከም መንጠሪ ክንጥቀመሉ

ዘበገስናዮ ዓቕሚ እዩ ነይሩ። ኣብ ወርሒ ሰኔ 1983 ናብ ሜዳ ኤርትራ ምስ ሰገምና ካኣ፡ ምስ ህዝባዊ ግንባር ተመሓዚና ኣብ ባይታ ከነተግብረን ዝመደብናየን መደባት ድማ፤

ሀ. ነቲ ብሰንኪ ናይ ዠናት ሕድሕድ ዝተበታተነ ሓይሊ ተ.ሓ.ኤ ካብ ሱዳን ኮረኩኑ-ታህዳይ ከይተረፈ ድሕሪ ብመንግስቲ ሱዳን ብረት ምውራዱ ተስፋ ቆሪጹ ናብ ጸላኢ ዝኣተወ ብርክት ዝበለ ሓይሊ ኣንጻር ህዝባዊ ግንባር ዝዋጋእ ዝነበረ ንዕኡ ናብ ቃልሲ ንምስሓብ ቅድሚ ምስጋምና ኣብ ናይ ከተማታት ስርርዕ ናይ ደባይ ተዋጋኢቲ/ ፈዳይን ዝነበረና መበገሲ ብምግባር ብዙሕ ክምለስ ከም ዝኸኸል ብምትእምማን ሓይሊ ሰውራ ክሕይል ክንገብር ከም እንኸኸል ሰፊሕ ባይታ ዝነበረ ምዃኑ፡ ናይ ፖለቲካን-ፕሮፖጋንዳን ውድባን ስራሓትና ብናይ ሓፋሽ ማሕበራትና ፕራሕ ዘይኮነስ እንኮላይ ካብ ባርካ ወጻኢ ብጉጅለ ባህሊ ኣብ ጋሽን ከበሳን ከነላዓል ዝነበረና ዝተታሕዘ ሰፊሕ መደብ፤

ለ. ካልኣይ ነቲ በዚ ምልዕዳላትዚ ዝመጽእ ሰፊሕ ዓቕሚ /ሓይሊ ሰብ / ናይ ምዕጣቕ መደብ ካብቲ ብተሓኤ /ጅብ/ ኣብ ዝተፈላለዩ ከባቢታት ብፍላውን ኣብ ጋሽን ከበሳን ዝተዓቀበ ብረት ብምእካብ፡ ብናይ ገዛእ ነብስና ዓቕሚ ከነዕጥቕ ከም እንኸኸል ብምትእምማን፤

ሐ. ብቁጣባ ነብስና ክንክኸል ብዝነበራና ብርክት ዝበላ ዓበይቲ ናይ መንግስቲ መካይን ግረደርን ካልኣትን፡ ገሊኡን ብሚስጢራዊ መንገዲ ንሱዳን ኣትየን ዝሰርሓሉ፡ ገሊኡን ኣብ ውሽጢ ሜዳ ብቀይሕ መስቀል ተኸርየን ካብ ዶብ ሱዳን /ከሰላ/ ክሳብ ጋሽ ሸላሎ /ሸሸቢት/ ናብ ሓራ መሬት ትግራይ ይረድኤት ዘብጻሓሉ ዝነበረ ዕድላትን፡ ካለኣት ካብ ዘሎ ባህርያዊ ሃብቲ ካብ ሜዳ ክንጥቀመሎም እንኸኸል ወዘተ ዝኣመሰሉ ናይ ርእሱ-ኣኸኸሎ መደባት እዚኣቶም ምስ ህዝባዊ ግንባር ዝርርብ ተገይርሎም ኩሎም ብዝተፈላዩ ምክንያታት መልሲ ከይሃብካ ምጽቃጥ፡ ምጉታትን ኮነ ኢልካ ከይትግበሩ ምትዕንቃፍን ነይሮም እዮም።

መ. ኣብ መጨረሻታ ካኣ ወተሃደራዊ ሓይልኹም ኣንጻር ጸላኢ ሓቢርና ክንምክት ምሳና ኣብ ግንባራት /ድፋዓት/ ዘይኣቱ ዝብል ድፍኢት እናገበሩ ምስ መጹ፡ ብተግባር ነቲ ምስ ናቶም ዘይመጣጠን ሓይሊ ሰብና፡ ኣብ ሓደ ድፋዕ

ነቀጥቶ ካልእ ቀዳምነት ዝዋሃዎም ውድባዊ ስራሓት ከይገብር መዃኑ እንግንዘቦ ኣብ ውሽጥና ብዙሕ ተቓውሞታት ዘሰዓበ ይኹን ዳኣምበር፡ ነቲ ኣብ ሞንጎ ክልቲኡ ውድባት ዝተፈጥረ ናይ ዘይምርድዳእ ወጥሪ ከነፋኹስ ኮምፕሮማይዝ ምግባር ይሓይሽ ብዝብል፡ ነቲ ገና ፍታሕ እንደልዩሎም ዝነበርና ውድባዊ ዕማማትውን ኣብ ምፍታሕ ይሕግዝ ይኸውን ብዝብል፡ ካብ ዝነበረና ሰራዊት /ተጋዳላይ/ 4 ሓይልታት ኣብ ግንባር ሓልሓል ምስኦም ክዓርዱ /መዝገብ ክሕህ/ ብምግባር ብጅግንነት ክዋግኡ ግቡኣም ክፍጽሙ ገይርና።

ምስ እዚ ኩሎ ፈተነታት እዚ ግን ነባዕለን እተን ናትና ሓይልታት ዘለወን ውሽጣዊ ደሞክራሲያዊ ነጻነትን፡ ናይ ህዝባዊ ግንባር ተጋደልትን ስርዓተ-ምሕደራ ዓብዪ ፍልልይ ስለ ዝነበረ፡ ሰራዊትና ከምኡ ኢሉ ኣብ ጎኖም ድፋዕ ሓዙ ምውግኡ ብግዜ ኣንጻር ኣሉታዊ ጽልዋ ኣብ ሰራዊትና ከዕርፍ ኢዩ ብምባል ውድብና ናብኦም ዝጸንበረሉ መንገዲ ምቅልጣፍ እዮም መሪጸም። በዚ እምነት እዚ ካኣ ኣብ ውሽጥና ይንብርከኹ እዮም ብዝበሉዎም ኣካላት ሓይልና ክፈላልይዎ ዕዮ-ዝእምን ገይሮም እዮም ዝሓዘዎ። ገለ ካብቲ ናብኦም ክንጸንበር ዝገብርዎ ዘጋጥመና ካብ ዝነበሩ ተጽዕኖታት እዚ ምንባሩ ክንሕብረካ ንፎቱ።

2. ንሕና ኣብ ኤርትራ መሰረታዊ ለውጢ ክረጋገጽ ኣለዎ፡ ጽገናዊ ልውጢ ክኸውን የብሉን ክንብል እንከለና፡ መንግስቲ ናይ ሓይሊ ስልጣን ማእከል ስለ ዝኾነ፡ ናቱ መሳርሒ ሰራዊት፡ ጽጥታ፡ ፖሊሴ፡ ቤት-ማእሰርቲ /ዲጓና/ ዓቃብ ሕጊ፡ ቤት-ፍርዲ፡ ፈጻምን ሓጋግን ትካላት መሓውራት ናይ ሓደ ስርዓት ስለ ዝኾነ፡ ብህዝቢ ዝተመርጸ መንግስቲ እዩ ስልጣን ዝሕዝ።

አብዚ ናይቲ ዝኸበረ ስርዓት መሓውራት ኩሉ ብሓደ ጸራሪግካ ትገሕፎ ማለት ኣይኮነን። ከከም ንጽህንኡን ስርሑን ካብ ገበናትን መሳርሒ እቲ ስርዓት ነጻ ኮይኖም ኣብ ብልሽውናን ወንጀላትን ዘይተጠላቐዩ ኣብ ናይ ፊደራል ሰራዊትን ፖሊስን ጽጥታን ሃገራዊ /ብሃራዊ ተዋጽኦ/ ሃገር ኣብ ጸብጻብ ብዘእተወ ንደሞክራሲያዊ ኣረኣጺያን ባህልን፣ ክቕበሉ ዝኸለ-ን ብሞየኦም ከገልግሉን፣ ግቡእ ተሓድሶ ተገይርሎም ኣብ ሓድሽ ስርዓት ከም ደቂ-ሃገር ኣብ ስረሖም ክቕጽሉ ባህርያውን ግድነታውን እዩ። ብገበናቶም ዝሕተቱ ካኣ ኣብ ቅድሚ ፍርዲ ቀሪቦም ግቡእ ፍትሒ /ፍርዲ/ ክረኽቡ እዩ ዝግበር።

ኣዳላውቲ መጽሕፍት ህዝባዊ ደሞክራሲ፡

የወቅት ገዢዎችን ያልገናኙ!